

Педагогіка

Овчаренко Оксана Василівна, Колєчкіна Інна Вікторівна, Кушпіль Наталія
Олександрівна

Українська медична стоматологічна академія, м.Полтава

0959386205, oksanapoltava@yahoo.com

0505576343, gurtinkol@gmail.com

0509311491, nataliakuspil905@gmail.com

УРАХУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ПОТРЕБ ІНОЗЕМНИХ
СЛУХАЧІВ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ З НАУКОВО -
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН НА ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПУ У
ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена теоретико-методологічним аспектам використання навчальних посібників з науково-природничих дисциплін для іноземних слухачів. Проаналізовано використання адаптованих навчальних посібників з метою підвищення якості та ефективності навчального процесу. Досліджено особливості змісту навчальних посібників та доцільності їх використання на етапі підготовки до вступу у заклади вищої освіти.

Ключові слова: науково-природничі дисципліни, навчальні посібники, іноземні слухачі, довузівська підготовка.

Якість вивчення навчального предмета визначається, насамперед, станом його навчально-методичного забезпечення. Основними критеріями оптимізації процесу навчання є результативність і якість вирішення освітніх завдань при мінімальних витратах часу і зусиль. Процес навчання іноземних слухачів у медичних закладах освіти вимагає чіткого відбору

матеріалу для термінологічного словника майбутніх спеціалістів, виходячи з вимог, що пред'являються до спеціальних знань.

Як відомо, до навчального матеріалу відносять не лише інформативний текст, а й завдання, вправи, наочність. Реалізація матеріалу в підручниках, навчальних посібниках для слухачів, методичних посібниках для викладачів, завданнях для контролю тощо, разом з програмою, складають навчально-методичний комплекс окремої дисципліни.

Основним концептуальним питанням, на якому базується створення таких комплексів у навчально-науковому центрі з підготовки іноземних громадян, є поєднання двох рівновагомих складових навчального процесу: вивчення науково-природничих дисциплін з одночасним формуванням навичок загальнонаукового та професійного мовлення нерідною мовою на основі базової підготовки слухачів. Такий підхід дозволяє узгодити зміст природничих дисциплін на основі міждисциплінарної координації в сфері навчально-наукового спілкування та розробити комплекс адаптованих навчально-наочних посібників, які надають змогу краще засвоїти програмний матеріал.

Вивчення науково-природничих дисциплін на етапі підготовки іноземних слухачів до навчання у закладах вищої освіти передбачає оволодіння конкретними знаннями не тільки в предметно-змістовому, але й у мовному аспекті. Керуючись принципами комунікативної методики, викладачами центру були розроблені навчальні посібники з математики, фізики, хімії та біології; полімовні лексико-термінологічні словники (переважно арабською, французькою, англійською мовами); методичні вказівки до проведення лабораторних робіт з фізики, хімії та біології, що містять рекомендації щодо систематизації та узагальнення знань, підготовки до контрольних робіт, довідкові матеріали тощо. Враховуючи бажання частини іноземних слухачів продовжити навчання англійською

мовою, укладено навчальні посібники з біології англійською мовою, а саме: "Biology. Introductory course", "Basics of general histology and cytology", "Fundamentals of human anatomy and physiology."

Практика показує, що головною проблемою як під час аудиторних занять, індивідуального спілкування, так і на етапі оцінки якості засвоєння навчального матеріалу є знання слухачами лексики, вміння розуміти її під час слухання та навички застосування для формулювання відповіді. Тому при розробці посібників було враховано специфіку іноземних громадян, зокрема відмінність базової підготовки і систем освіти інших країн, враховано недостатній рівень володіння англійською лексикою та граматику, а також обмежені терміни навчання на етапі довузівської підготовки. Структура навчальних посібників, поетапність введення основ природничих дисциплін та послідовність тем визначалася, насамперед, динамікою засвоєння базової наукової термінології та наукових понять.

За характером викладу навчального матеріалу вищезгадані навчальні посібники належать до досить поширеного типу видань, де основними одиницями є навчальний текст, графічні і символічні зображення. Основу посібників з хімії та фізики складають навчальні тексти пояснювально-ілюстративного змісту. Це дозволяє передавати в стислому вигляді значний обсяг наукової інформації. Слід зазначити, що при цьому пізнавальна діяльність іноземних слухачів має переважно репродуктивний характер. Вміння і навички формуються, головним чином, на основі конкретних правил і готових зразків, зокрема при вирішенні задач. Такий підхід продиктований тим, що навчальний матеріал на початковому етапі має переважно повторювальний характер з урахуванням базової підготовки слухачів на батьківщині, досить різномірної в силу відмінності систем освіти. Отже, головне завдання полягало у структуруванні посібників, при якому ідеї систематизації і узагальненості знань і вмінь слухачів ставали провідними. Зокрема, в кінці кожного параграфа або

розділу наведені питання та предметно-мовні завдання, спрямовані на формування навичок навчально-професійного мовлення при відтворенні інформації в текстовій або символній формі. Використання навчальних посібників, структурованих таким чином, продемонструвало позитивні результати.

Підсумовуючи зазначимо, що для оптимізації навчання іноземних слухачів на етапі підготовки до вступу у заклади вищої освіти необхідне раціональне структурування навчального матеріалу та чітко визначений зміст з урахуванням міжпредметних зв'язків та координації вивчення мови й науково-природничих дисциплін. Досвід використання посібників у навчальному процесі довів їх достатню ефективність і можливість застосування під час аудиторних занять, самостійної роботи у позааудиторний час, проведенні контрольних заходів.

Список використаних джерел

1. Ічанська Н.В., Тулупова Л.О. Викладання математики на початковому етапі іншомовним слухачам підготовчого відділення / Н. В. Ічанська, Л. О. Тулупова // Міжнародна наук. конф., присвячена 80-річчю М.П. Ленюка, 28-30 жовт. 2016 р.: мат-ли конф. – Чернівці, 2016.- с.140-141.
2. Віхрова О. В. Методичні особливості навчання математики іншомовних студентів на підготовчих факультетах вітчизняних вишів / О. В. Віхрова, Н. О. Зінонос // Акт. питання природничо-матем. освіти: зб. наук. праць. – Суми: ВВП «Мрія», 2013. – С. 5–8.
3. Каленик А.А. Методические пути реализации коммуникативно-когнитивного аспекта в обучении студентов-иностранцев языкам и естественным дисциплинам / А.А. Каленик, Л.Н. Корочкина.

Международный журнал экспериментального образования. – 2014. – № 5. – С. 172.

4. Дубінін С.І. Проблемні питання удосконалення підготовки іноземних студентів з медичної біології. Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю / Дубінін С.І., Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А., Овчаренко О.В., Рябушко О.Б., Передерій Н.О. – Полтава, 2015. - с.78-79
5. Лянна О.Л. Особливості навчання медичної хімії англомовних студентів медиків: матеріали заочної Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції [Тенденції і проблеми мовної підготовки іноземних студентів в сучасних умовах] (13-17 травня 2013 р. м.Запоріжжя) / Лянна О.Л. – Запоріжжє, Изд-во ЗГМУ, 2013. - 209 с.